

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет

Факультет агротехнологій
Кафедра виноградарства та плодоовочівництва

СТАНДАРТИЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ, СЕРТИФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Методичні рекомендації

для виконання самостійних та тестових робіт здобувачами другого
(магістерського) рівня вищої ОНП «Агрономія» спеціальності
201 Агрономія денної форми здобуття вищої освіти

МИКОЛАЇВ
2024

УДК 006:63.002.6

C77

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету агротехнологій Миколаївського національного аграрного університету від 15.02.2024 р. протокол № 8.

Укладач:

В. Г. Федорчук – канд.с.-г. наук, доцент кафедри виноградарства та плодовоовочівництва, Миколаївський національний аграрний університет

Рецензенти:

О. М. Дробітько – канд. с.-г. наук, директор ФГ «Олена» Вознесенського району Миколаївської області;

В. В. Гамаюнова – доктор с.-г. наук, професор, зав. кафедри землеробства, геодезії та землеустрою, Миколаївський національний аграрний університет.

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Самостійна робота.....	5
2.1. Вказівки до самостійної роботи.....	5
3. Індивідуальні завдання (написання рефератів).....	7
4. Перелік тем для індивідуальних робіт і рефератів	8
5. Перелік тестових питань з дисципліни	11
6. Форма підсумкового контролю	32
Література.....	36

ВСТУП

Виробництво якісної продукції, розвиток національної економіки в цілому неможливі без розробки і прийняття відповідних стандартів та виконання точних вимірювань, які в свою чергу, впливають на всі напрями соціальної сфери – освіти, захист прав споживачів, охорону здоров'я, безпеку життя, відпочинок, захист довкілля. Постійне підвищення якості товарів та послуг є нині одним з базових економічних і політичних завдань для всіх галузей народного господарства України.

Сьогодні галузь сільського господарства характеризується значними динамічними процесами, внаслідок яких виникають зміни структурно-функціональних параметрів підприємств, розширюється номенклатура додаткових послуг, застосовуються різноманітні форми та методи обслуговування.

Усі ці складні й неоднозначні зміни впливають на вимоги до якості послуг, додаючи їм нових характеристик і критеріїв оцінки. До того ж послідовна інтеграція у світове економічне співтовариство теж зумовлює необхідність цілеспрямованих дій щодо взаємоузгодження та вдосконалення чинної нормативної документації, яка б сприяла міжнародному обміну послугами, підвищенню якості й конкурентоспроможності на всіх рівнях виробництва та надання послуг заради кінцевої мети – задоволення вимог споживачів.

Таким чином, сільське господарство потребує професійних знань, які б досконало знали найсуттєвіші матеріали та положення системи Національної стандартизації України і Державної метрологічної служби, нормативні документи системи сертифікації, основні правила стандартизації і сертифікації для господарств, а також засоби вимірювань та кваліметрію.

Знання, отримані здобувачами вищої освіти під час вивчення дисципліни, дозволять забезпечити високу кваліфікацію майбутніх спеціалістів у їх багатогранній діяльності, використовувати досягнення стандартизації, сертифікації та метрології в управлінні якістю продукції і послуг, сприяти прийняттю самостійних правильних рішень в умовах жорсткої конкуренції під час розгляду наукових і виробничо-господарських завдань для одержання високих результатів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Вказівки до самостійної роботи

Самостійна робота для здобувачів вищої освіти є основним засобом засвоєння ним матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять без участі викладача. Вивчення дисципліни передбачає проведення самостійної роботи за такими напрямками:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до практичних занять;
- виконання домашніх завдань, написання індивідуального завдання;
- написання наукових тез, участь в наукових конференціях;

Форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

Таблиця №1

№ п/п	Тема	Кількість годин	Форма контролю і перевірки	Кількість балів
Модуль I				
1.	Державна система стандартизації	5	Захист реферату. Доповідь з мультимедійною презентацією	5/3
2.	Стандарти ISO і МДС на с.-г. продукцію	5		
3.	Стандарти на продукцію АПК	5		
4.	Стандарти на методи контролю	5		
5.	Підготовка наукової доповіді			

Модуль II				
1.	Державна система стандартизації	4	Захист реферату. Доповідь з мультимедійною презентацією	5/3
2.	Стандарти ISO і МДС на с.-г. продукцію	4		
3.	Стандарти на продукцію АПК	4		
4.	Стандарти на методи контролю	4		
	Стандарти на сільськогосподарську продукцію	4		
5.	Підготовка наукової доповіді			
Модуль III				
1.	Фактори , що обумовлюють якість продукції КСУЯП	8	Захист реферату. Доповідь з мультимедійною презентацією	5/3
2.	Сучасний стан сертифікації с.-г. виробництва	8		
3.	Сертифікація систем якості	8		
4.	Підготовка наукової доповіді			
Разом		64		15/9

Індивідуальні завдання (написання рефератів)

Індивідуальні завдання для проміжного контролю виконують студенти відповідно до навчального плану.

Основною метою індивідуальної роботи є закріплення і систематизація отриманих знань з дисципліни у процесі самостійної підготовки в міжсесійний період. Виконання індивідуальної роботи сприяє успішній здачі екзамену та є обов'язковою умовою допуску до нього.

Індивідуальні завдання для проміжного контролю знань містять теоретичні аспекти, які охоплюють всі теми відповідно до розробленої програми курсу.

Перелік тем для індивідуальних робіт і рефератів
Модуль №1
Основи стандартизації

1. Основні напрямки та перспективи розвитку української системи технічного регулювання якості та безпеки продукції (послуг, процесів, систем).
2. Стандартизація як важлива складова системи технічного регулювання.
3. Основні історичні періоди розвитку світової стандартизації.
4. Створення національних та міжнародних організацій зі стандартизації.
5. Концептуальні принципи державної політики у сфері стандартизації.
6. Основні історичні періоди розвитку вітчизняної стандартизації.
7. Національна система стандартизації України
8. Удосконалення національної системи стандартизації України.
9. Державна система стандартизації.
- Нормативні документи – результат діяльності в галузі стандартизації. Основна термінологія стандартизації.
10. Методичні принципи стандартизації.
11. Методи стандартизації.
12. Форми стандартизації.
13. Концептуальні принципи формування міжнародних стандартів.
14. Основні сфери застосування міжнародних стандартів.
15. Національна система стандартизації України.
16. Методологічні засади та правила формування програми національної стандартизації.
17. Порядок розробки, затвердження та впровадження стандартів.
18. Загальні вимоги до змісту розділів технічних умов, їх реєстрація.
19. Державний нагляд за додержанням стандартів.
20. Сучасна стратегія діяльності у сфері стандартизації.
21. Організаційно-методичні та правові принципи сертифікації.
22. Сутність сертифікації. Динаміка її історичного розвитку.
23. Стандартизація термінів у галузі сертифікації.
24. Сертифікація – частина діяльності технічного регулювання.
25. Історичний розвиток сертифікації.
26. Нормативно-законодавча основа сертифікації та підтвердження відповідності в Україні.
27. Види сертифікації. Схеми, засоби та методи сертифікації.

Модуль №2

Управління якістю сільськогосподарської продукції

- 1.Сертифікація та технічні бар'єри в торгівлі.
- 2.Концептуальні принципи національної політики в галузі сертифікації.
- 3.Формування правових засад сертифікації.
- 4.Концептуальні принципи національної політики в галузі сертифікації.
- 5.Порядок проведення сертифікації продукції (процесів, робіт, послуг) в Україні.
- 6.Обов'язкова сертифікація продукції в системі УкрСЕПРО.
- 7.Добровільна сертифікація продукції в системі УкрСЕПРО.
- 8.Сертифікація товарів. Сучасні концепції системи НАССР.
- 9.Сертифікація непродовольчих товарів.
- 10.Сертифікація продовольчих товарів.
- 11.Система управління безпекою харчової продукції – система НАССР.
- 12.Порядок проведення сертифікації харчової продукції.
- 13.Удосконалення процедури визначення безпечності харчових продуктів.
- 14.Стандартизація та сертифікація в сфері послуг.
- 15.Сертифікація готельних послуг.
- 16.Сертифікація послуг ресторанного господарства.
- 17.Сертифікація систем управління якістю виробництва продукції в системі УкрСЕПРО.
- 18.Національна система стандартизації в Україні
- 19.Мета, принципи та основні завдання стандартизації
- 20.Суб'єкти стандартизації
- 21.Об'єкти стандартизації
- 22.Нормативні документи
- 23.Позначення нормативних документів
- 24.Організація робіт зі стандартизації
- 25.Стандартизація та суміжні види діяльності
- 26.Короткий історичний нарис розвитку стандартизації
- 27.Фактична і промислова стандартизація
- 28.Міжнародні організації стандартизації

Модуль №3 Основи сертифікації

1. Прийняття рішень на підставі фактів
2. Створення взаємовигідних відносин з постачальниками
3. Загальні положення
4. Класифікація показників якості продукції
5. Система якості
6. Принципи забезпечення якості продукції
7. Принципи управління якістю продукції
8. Стан розвитку сфери якості
9. Мета і основні завдання Концепції
10. Завдання та напрями державної політики у сфері управління якістю
11. Удосконалення правових засад і нормативного забезпечення діяльності з поліпшення якості продукції
12. Забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації кадрів
13. Впровадження нових прогресивних технологій та матеріалів, сприяння науково-технічному розвитку виробництва
14. Впровадження систем управління якістю та довкіллям
15. Державна підтримка впровадження систем управління якістю
16. Захист від недоброякісної і фальсифікованої продукції
17. Пропагування поліпшення якості та конкурентоспроможності продукції
18. Очікувані результати
19. Мета сертифікації
20. Державна система сертифікації України
21. Порядок сертифікації продукції
22. Порядок атестації виробництв
23. Порядок сертифікації системи якості
24. Порядок акредитації органів із сертифікації та атестації експертів-аудиторів
25. Порядок акредитації випробувальних лабораторій
26. Опис національного знака відповідності
27. Правила застосування національного знака відповідності
28. Структура ДСТУ на продукцію рослинництва

**Перелік тестових питань з дисципліни
СТАНДАРТИЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ,
СЕРТИФІКАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ**

1. Обов'язкова сертифікація — це:

- а) підтвердження уповноваженим на те органом відповідності продукції, процесу або послуги обов'язковим вимогам стандарту;
- б) підтвердження відповідності вимогам стандартів;
- в) перевірка відповідності вимогам стандартів ДСТУ, ISO, IEC;

2. Що означають знаки з екомаркування:

- а) товари є екологічно чистими;
- б) товари вироблені за стандартами ISO;
- в) знаки закликають до збереження довкілля.

3. Знак на рисунку засвідчує, що:

- а) товари, позначені знаком, вироблені за вимогами ISO;
- б) товари, позначені знаком, екологічно чисті;
- в) товари зі знаком не впливають на озоновий шар атмосфери.

4. Знаки на рисунку засвідчують, що:

- а) товари зі знаком вироблені з морської риби;
- б) товари зі знаком екологічно чисті;
- в) товари зі знаком небезпечні для риб та при перевезенні

5. Штрихове кодування — це:

- а) подання інформації за допомогою штрихів;
- б) подання певної інформації за допомогою штрихового коду;
- в) нанесення наклейки на різні товари у вигляді штрихового коду.

6. EAN—ІЗ означає:

- а) штриховий код;
- б) код країни виробника;
- в) штриховий код Франції.

7. Головною метою діяльності організацій CEN, CENELEC, ETSI є:

- а) поліпшення екологічних показників;
- б) удосконалення стандартизації і торгівлі;
- в) метрологічне забезпечення, стандартизація.

8. В означенні «Сертифікація є дія, яка проводиться з метою підтвердження через ... відповідності або знак відповідності, що виріб чи послуга відповідають певним стандартам або технічним умовам» пропущено слово:

- а) показник;
- б) стандарт;
- в) сертифікат.

9. В означенні «Сертифікат відповідності — ..., виданий згідно з правилами Системи сертифікації» пропущено слово:

- а) знак;
- б) стандарт;
- в) документ.

10. Процеси стандартизації метрологічних робіт в екології необхідні:

- а) в усіх випадках;
- б) для нормативних документів;
- в) для вимірювань.

11. Узгодженість міжнародних стандартів у галузі екології необхідна для:

- а) вільного використання інформації;
- б) порозуміння і співпраці в галузі охорони довкілля, збереження навколишнього середовища в глобальному масштабі;
- в) налагодження міжнародної торгівлі екологічно чистими продуктами, вільного використання інформації, порозуміння та співпраці в галузі охорони довкілля, збереження навколишнього середовища в глобальному масштабі.

12. Закони України «Про стандартизацію», «Про підтвердження відповідності», «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» стосуються:

- а) стандартизації;
- б) сертифікації;
- в) стандартизації, сертифікації, акредитації.

13. У системі УкрСЕПРО здійснюється:

- а) акредитація лабораторій і аудиторів;
- б) акредитація аудиторів;
- в) акредитація лабораторій.

14. Роботи з сертифікації в ISO проводяться:

- а) комітетом CASCO;
- б) комітетом CASCO і INFSCO;
- в) комітетом INFSCO.

15. Стабілізаторами вважають речовини, що:

- а) підтримують фізико-хімічний стан продуктів харчування;
- б) сприяють збереженню гомогенної суміші двох фаз;
- в) не змінюють колір продукту харчування.

16. Для типової за монтажем продукції використовують схему сертифікації:

- а) «випробування типу»;
- б) випробування кожної одиниці продукції;
- в) відповідно до вимог покупця.

17. Акредитація випробувальних лабораторій—це визначення згідно з критеріями можливостей випускати:

- а) відповідну продукцію;
- б) якісну продукцію;
- в) означення неправильне.

18. Угоди про взаємне визнання сприяють просуванню товарів на ринки інших країн:

- а) практично у всіх випадках;
- б) якщо продукція сертифікована в ІЕС;
- в) якщо послуги і продукція сертифіковані в СЕН.

19. Сертифікація третьою стороною — це:

- а) сертифікація продукції виробником;
- б) сертифікація спеціалізованим підрозділом, не залежним від виробника;
- в) сертифікація органом, незалежним від виробника.

20. Першим етапом при сертифікації систем якості є:

- а) аудит;
- б) метрологічні роботи та стандартизація;
- в) контролювання проектної документації.

21. Систему екологічного менеджменту сертифікують для того, щоб:

- а) зменшити викиди, скиди;
- б) впорядкувати викиди, скиди, розміщення відходів, покращити імідж фірми;
- в) виконати вимоги законів «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про підтвердження відповідності».

22. Екологічна сертифікація підприємства — це діяльність з підтвердження відповідності об'єкта сертифікації:

- а) вимогам законодавства і нормативним документам;
- б) стандарту ГОСТ 17.01.38—85;
- в) стандартам ISO 9000.

23. Роботи із аудиту системи менеджменту якості необ хідно проводити в:

- а) атестованій лабораторії і у виробничих лабораторіях фірми;
- б) у присутності директора фірми;
- в) у присутності незалежного експерта, в атестованих лабораторіях.

24. Запис на енергетичній етикетці виробу «клас А» означає:

- а) прилад є енергоощадливим;
- б) прилад імпортований з країн Євросоюзу;
- в) виріб екологічно безпечний.

25. Згідно з вимогами УкрСЕПРО на кожному товарі вказують:

- а) вагу, склад продукту, виробника;
- б) термін придатності;
- в) повну інформацію про продукт згідно зі стандартом.

26. Несправні випробувальне обладнання та засоби вимірювальної техніки підлягають:

- а) вилученню з експлуатації;
- б) ремонту;
- в) сертифікації.

27. На етапі попередньої оцінки системи менеджменту якості комісія повинна:

- а) проаналізувати матеріали, одержані від підприємства-заявника;
- б) розробити план загальної перевірки системи менеджменту якості;
- в) проаналізувати отримані матеріали і розробити план загальної перевірки.

28. Сучасні споживачі схильні надавати перевагу продукції, яка:

- а) відповідає вимогам ДСТУ;
- б) відповідає всім вимогам стандартизації та сертифікації;
- в) є якісною, має привабливий вигляд та відповідну ціну.

29. Стандарти ДСТУ ISO 14000 «Управління навколишнім середовищем» є добровільними відповідно до вимог:

- а) Державного комітету технічного регулювання та споживчої політики;
- б) рекомендацій ISO;
- в) стандартів ISO/IEC.

30. У теоретичних положеннях життєвого циклу продукції враховують:

- а) пріоритети екологічної безпеки;
- б) збереження та відновлення довкілля;
- в) раціональне природокористування і пріоритети екологічної безпеки, збереження та відновлення довкілля.

31. Екологічне маркування «Екологічно чисто та безпечно» використовується для позначення:

- а) екологічних характеристик харчових продуктів, екологічно безпечних предметів, біологічної продукції землеробства;
- б) натуральних продуктів;
- в) генетично немодифікованих продуктів.

32. Попереджувальне маркування: «Прочитайте етикетку», «Небезпека», «Обережно», «Ознайомтеся з інструкцією» слід розуміти як:

- а) заходи з техніки безпеки, маркування, що визначається Держспоживстандартом;
- б) добровільне маркування виробником;
- в) як інформування споживачів, заходи з техніки безпеки, маркування, що визначається Держспоживстандартом, добровільне маркування.

33. Маркування «"WARNING», «CAUTION» («Обережно»)

CAUTION попереджує про:

- а) можливість проковтнути дрібні предмети;
- б) харчові отруєння;
- в) потенційно небезпечні предмети.

34. Маркування продукції знаком означає, що:

- а) продукція не містить генетично модифікованих організмів і речовин;
- б) продукція містить 50% генетично модифікованих речовин;
- в) продукція призначена для дитячого харчування.

35. Написи на етикетках: «Жива культура», «Без консервантів», «Екологічно чистий» означають:

- а) продукція придбана для харчування;
- б) заохочують покупця до купівлі;
- в) фірма (виробник) вкладає кошти в маркетингові показники, продукція придбана для харчування, заохочує покупця до купівлі, дотримання вимог УкрСЕПРО.

36. Сертифікація систем екологічного менеджменту за ISO 14000 забезпечує виконання вимог екологічного законодавства:

- а) України;
- б) країн-членів ЄС;
- в) всіх країн, що використовують добровільну сертифікацію.

37. Функціональність системи менеджменту якості і систем екологічного менеджменту забезпечується:

- а) дотриманням вимог методик практичній діяльності;
- б) свідомим ставленням до вимог стандартів колективу організації;
- в) неухильним дотриманням вимог стандартів.

38. Система екологічного менеджменту — це:

- а) комплекс організаційно-методичного забезпечення діяльності організації з дотримання вимог законодавства;
- б) комплекс методологічного забезпечення з дотримання екологічних стандартів;
- в) організаційно-методична система виконання вимог нормативів на підприємстві.

39. Сертифікація якості довкілля це — відповідність якості об'єктів довкілля до вимог ДСТУ:

- а) у контексті сталого розвитку;
- б) у контексті екологічних законів;
- в) у контексті сталого розвитку, системного екологічного підходу і дотримання екологічних законів.

40. Сертифікація до вимог європейських стандартів серії EN 45000 враховує:

- а) вимоги стандартів ISO;
- б) вимоги стандартів розвинутих країн світу;
- в) вимоги стандартів країн-членів ЄС.

41. Сертифікація продукції сільськогосподарського виробництва є вигідною для виробника, оскільки:

- а) сприяє просуванню товару на закордонні ринки;
- б) збільшує прибутки виробника;
- в) збільшує обсяги продажу та ціну товару, закріплює позиції виробника на ринку.

42. Об'єктами державного нагляду є:

- а) усі види експортованої та імпортованої продукції, які є на ринку;
- б) продукція, призначена для дітей;
- в) фармацевтична продукція і продукти харчування.

43. Держспоживстандарт координує роботу:

- а) Головної організації метрологічного забезпечення Мінприроди, ISO;
- б) ISO, IEC, CEN;
- в) Державної служби законодавчої метрології, Державної служби єдиного часу та еталонних частот.

44. Напис на тарі чи упаковці «Міжнародний сертифікат якості. ISO 9000. №33420» означає:

- а) підтвердження відповідності продукції, її високу якість;
- б) організація сертифікувала систему менеджменту якості;
- в) продукція є придатною для експорту.

45. Система сертифікації третьою стороною передбачає:

- а) сертифікацію підрозділами УкрСЕПРО і органами Держспоживстандарту;
- б) сертифікацію на підприємстві виробником (лабораторією);
- в) сертифікацію аудитором.

46. Барвники позначаються у такий спосіб:

- а) E 102—180;
- б) E 300—4004;
- в) E 230.

47. Системний екологічний підхід задекларовано у:

- а) стандартах ДСТУ ISO 14000;
- б) стандартах EN 45 000;
- в) стандартах ДСТУ ISO 9000.

48. Наукові дослідження довкілля вимагають:

- а) високоточних засобів вимірювальної техніки, досконалих методик вимірів, гармонізації стандартів;
- б) методик, що затверджені в Мінприроді України;
- в) сучасних баз даних щодо екології.

49. Міжнародна організація зі стандартизації має статус:

- а) добровільної організації, що має статус міжнародної;
- б) федерації міжнародних органів зі стандартизації Європейського Союзу;
- в) міжнародної неурядової організації.

50. Екологічне маркування в економічному сенсі дає змогу:

- а) збільшити обсяги продажу в розвинутих країнах, утилізувати тару і упаковку, засвідчує показники якості;
- б) потребує коштів для його нанесення на упаковку;
- в) збільшує прибутки виробника.

51. Стандартизацію визначають як:

- а) діяльність, спрямовану на досягнення оптимального ступеня впорядкування у галузі екології шляхом встановлення положень для загального і багаторазового використання;
- б) законодавчу діяльність органів стандартизації, спрямовану на забезпечення всіх галузей нормативними актами;
- в) діяльність, спрямовану на досягнення оптимального ступеня впорядкування у всіх галузях шляхом встановлення положень для загального і багаторазового використання.

52. Стандарт — це нормативно-технічний документ зі стандартизації, який розроблено:

- а) для метрологічної і стандартизаційної діяльності;
- б) на засадах згоди більшості зацікавлених сторін;
- в) на засадах згоди зацікавлених сторін, прийнято визнаним органом;

53. Нормативний документ — це:

- а) ГОСТ, БНіП, ДСТУ, МОЗМ, ІСО;
- б) документ, який містить правила, загальні принципи, характеристики, що стосуються визначених видів діяльності або їх результатів;
- в) документ, що містить принципи, правила, характеристики діяльності у галузі сертифікації.

54. Державна система стандартизації — це:

- а) система регіональних органів Держспоживстандарту України;
- б) комплекс взаємозв'язаних правил і положень, які визначають методику робіт Держспоживстандарту України;
- в) комплекс взаємозв'язаних правил і положень, які визначають методику, організацію і порядок проведення робіт зі стандартизації, розроблення стандартів, внесення змін у стандарти.

55. Метою стандартизації є:

- а) розвиток міжнародного співробітництва у галузі стандартизації;
- б) забезпечення якості і відповідності продукції;
- в) розвиток міжнародного співробітництва у галузі стандартизації, забезпечення якості і відповідності продукції, забезпечення єдності і достовірності вимірювань.

56. Об'єктами стандартизації є:

- а) продукція, норми, вимоги, позначення;
- б) нормативи і позначення;
- в) продукція, спрямована на експорт.

57. Державні стандарти позначають:

- а) стандарт України 1.5.20—88;
- б) ГОСТ 17.1.4.13—78;
- в) ДСТУ 1.5—93.

58. Управління у галузі сертифікації і стандартизації в Україні здійснює:

- а) УкрСЕПРО;
- б) Держспоживстандарт України;
- в) МОЗМ, СІ, УкрСЕПРО.

59. Обов'язкові вимоги державних стандартів підлягають безумовному виконанню:

- а) державними підприємствами;
- б) приватними підприємствами;
- в) державними та приватними підприємствами і органами державної влади.

60. Теоретичним підґрунтям стандартизації є:

- а) уніфікація, системний підхід, типізація, параметричні ряди;
- б) використання параметричних рядів;
- в) уніфікація, типізація.

61. Вибір методики вимірів зумовлений:

- а) якісним і кількісним хімічним складом досліджуваного об'єкта;
- б) агрегатним станом молекул і характеристикою досліджуваної речовини;
- в) законодавчими актами.

62. Конструкторську документацію формує сукупність конструктивних документів, які залежно від їх призначення містять дані, потрібні:

- а) для розроблення, виготовлення, контролю продукції;
- б) для контролю документації;
- в) для вимірювання розмірів деталей і технологічних процесів.

63. Скорочена назва гармонізованого стандарту України:

- а) ДСТУ ІСО 9000 «Управління якістю»;
- б) ДСТУ 9000 «Управління якістю»;
- в) ДСТУ (ГОСТ) 9000 «Управління якістю».

64. Найповніше система стандартів у галузі охорони природи представлена в:

- а) системах ЄСКД, ССОП, ІСО;
- б) системі ССОП і державних стандартах України;
- в) ДСТУ 17.1.2.00—88 (система стандартів), ССОП.

65. Система стандартів в галузі охорони природи сприяє вирішенню таких питань:

- а) збереженню природних комплексів, ресурсів та організації управління довкіллям;
- б) раціональному використанню надр;
- в) збереженню природних комплексів, ресурсів та організації управління довкіллям, раціональному використанню надр.

66. Стандарти ССОП позначають:

- а) ГОСТ 2.04.15—89;
- б) ГОСТ 17.1.11-91;
- в) ГОСТ 3.05.18—88.

67. Основною метою сертифікаційної діяльності є:

- а) запобігання реалізації продукції, небезпечної для життя та здоров'я

громадян і довкілля;

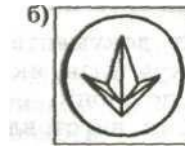
б) створення умов для участі суб'єктів підприємницької діяльності в міжнародному економічному, науково-технічному співробітництві та міжнародній торгівлі, а також запобігання реалізації продукції, небезпечної для життя та здоров'я громадян і довкілля;

в) запобігання реалізації послуг, небезпечних для здоров'я громадян.

68. Національний знак відповідності УкрСЕПРО всім вимогам стандартів має таке зображення:

а)

б)

69. Національна стандартизація — це:

а) стандартизація у Європейському Союзі;

б) стандартизація, яка проводиться на рівні однієї держави;

в) стандартизація у межах ІСО.

70. Технічний комітет ІСО зі стандартизації ІСО/ТК 207 «Управління навколишнім середовищем» покликаний здійснювати:

а) розроблення стандартів екологічного аудиту;

б) всебічну діяльність у галузі екології на міжнародному рівні;

в) охорону атмосферного повітря, водних ресурсів та ґрунті

71. У систему стандартів ІСО 14000 входять:

а) ІСО 14001 «Системи управління охороною навколишнього середовища»;

б) ГОСТ17... ;

в) ГОСТ(ДСТУ) 17.1.21—89.

72. Правильним є запис:

- а) ДСТУ ISO 14000;
- б) ДСТУ ISO14001;
- в) ДСТУISO14002.

73. Міжнародні стандарти, зокрема стандарти Франції та Англії, необхідно знати для:

- а) зіставлення якості товарів України, Франції та Англії;
- б) забезпечення вільного експорту українських товарів у ці країни;
- в) ефективної конкуренції на світовому ринку, створення акредитованих організацій і лабораторій в Україні, співпраці з цими країнами у торговій, екологічній та інших галузях, порівняння якості зарубіжних і вітчизняних товарів.

74. Стандарти на взаємозамінність, взаємозв'язок на національному та міжнародному ринках необхідні для:

- а) розвитку усіх галузей;
- б) розвитку метрології, стандартизації і сертифікації;
- в) сприяння міжнародній торгівлі.

75. Стандарти серії ISO 9000 — це:

- а) стандарти управління довкіллям;
- б) стандарти якості води в ISO;
- в) стандарти «Управління якістю».

76. Зерно пшениці м'якої ділять на:

- а) 2 групи;
- б) 3 групи;
- в) 4 групи;
- г) не поділяється на групи.

77. Зерно пшениці м'якої ділять на:

- а) 2 класи;
- б) 3 класи;
- в) 4 класи;
- г) 5 класів;
- д) 6 класів.

78. Зерно пшениці твердої поділяють на:

- а) 2 класи;
- б) 3 класи;
- в) 4 класи;
- г) 5 класів;
- д) 6 класів.

79. Натура зерна пшениці м'якої 1 класу повинна становити:

- а) 710 г/л;
- б) 730 г/л;
- в) 740 г/л;
- г) 760 г/л;

80. Скловидність зерна пшениці м'якої 1 класу становить згідно ДСТУ 3768-2010 „Пшениця:

- а) 70 %;
- б) 60 %;
- в) 40 %;
- г) 50 %;

81. Вміст сирової клейковини в зерні пшениці м'якої 1 класу згідно ДСТУ 3768-2010 „Пшениця. Технічні умови» становить:

- а) 18 %;
- б) 23 %;
- в) 28 %;
- г) 32 %;

82. Відповідно до ДСТУ 4522:2006 «Жито. Технічні умови» із змінами згідно наказу Держспоживстандарту зміна №1 № 307 від 28.08.2009 зерно жита поділяється на:

- а) 2 класи;
- б) 3 класи;
- в) 4 класи;
- г) 5 класів;

83. Натура зерна жита відповідно до ДСТУ 4522:2006 «Жито. Технічні умови» 1 класу повинна становити:

- а) 710 г/л;
- б) 700 г/л;
- в) 690 г/л;
- г) 680 г/л;

84. Допустима зернова домішка в зерні жита 3 класу :

- а) 2 %;
- б) 3 %;
- в) 4 %;
- г) 6 %;

85. Натура зерна ячменю продовольчого призначення відповідно до вимог ДСТУ 3769-98 «Ячмінь. Технічні умови» повинна становити:

- а) 570 г/л;
- б) 590 г/л;
- в) 600 г/л;
- г) 620 г/л;

86. Масова частка білка в зерні ячменю призначеного для пивоваріння 1 класу відповідно до вимог ДСТУ 3769-98 «Ячмінь. Технічні умови» повинен становити не більше:

- а) 14 %;
- б) 14,5 %;
- в) 11,5 %;
- г) 11 %;

87. Життєздатність зерна ячменю призначеного для пивоваріння 1 класу відповідно до вимог ДСТУ 3769-98 «Ячмінь. Технічні умови» повинен становити не більше:

- а) 90 %;
- б) 92 %;
- в) 93 %;
- г) 95 %;

88. Залежно від використання згідно ДСТУ 4525:2006 із змінами від 2009 «Кукурудза. Технічні умови» зерно кукурудзи поділяється на:

- а) 2 групи;
- б) 3 групи;
- в) 4 групи;
- г) 5 груп.

89 . Для виготовлення круп та борошна придатне зерно кукурудзи:

- а) 1 групи;
- б) 2 групи;
- в) 3 групи;
- г) 4 групи.

90. Зерно проса залежно від забарвлення квіткових плівок поділяють на:

- а) 2 типи;
- б) 3 типи;
- в) 4 типи; г) 5 типів;

91 . Відповідно до вимог ДСТУ 5026 : 2008 зерно проса поділяють на класи:

- а) 2 класи;
- б) 3 класи;
- в) 4 класи;
- г) 5 класів.

92. Відповідно до вимог ДСТУ 5026 : 2008 просо для виготовлення солоду використовують зерно:

- а) 2 класу;
- б) 3 класу;
- в) 4 класу;
- г) 5 класу.

93. Вміст ядра в зерні проса I класу для виробництва крупи повинен становити:

- а) 80 %;
- б) 82 %;
- в) 76 %;
- г) 74 %;

94. Залежно від кольору і плівчастості зерно сорго поділяють на:

- а) 2 типи;
- б) 3 типи;
- в) 4 типи;
- г) 5 типів;

95. Відповідно до вимог ДСТУ 4962 : 2008 зерно сорго поділяють на класи:

- а) 2 класи;
- б) 3 класи;
- в) 4 класи;
- г) 5 класів.

96. Відповідно до вимог ДСТУ 4964 : 2008 «Соя. Технічні умови» сміттєва й олійна домішка (разом) % має становити не більше:

- а) 3 %;
- б) 5 %;
- в) 7 %;
- г) 10%.

97. Відповідно до вимог ДСТУ 4964 : 2008 «Соя. Технічні умови» масова частка олії в перерахунку на суху речовину %, становить не менше, ніж:

- a) 11 %;
- б) 12 %;
- в) 15 %;
- г) 17 %.

98. Відповідно до вимог ДСТУ 4964 : 2008 «Соя. Технічні умови» вологість насіння повинна становити не більше, ніж:

- a) 7 %;
- б) 8 %;
- в) 10 %;
- г) 12 %.

99. Горох за ботанічними ознаками, кольором та формою насіння поділяють на типи:

- a) 1 тип;
- б) 2 типи;
- в) 3 типи;
- г) 4 типи.

100. Залежно від показників якості горох поділяють на класи:

- a) 1 клас;
- б) 2 класи;
- в) 3 класи;
- г) 4 класи.

101. Горох, який містить домішки гороху другого типу або підтипу визначають як суміш типів, якщо іншого типу більше норми:

- a) 7 %;
- б) 8 %;
- в) 10 %;
- г) 12 %.

102. Відповідно до вимог ДСТУ 4523 : 2006 «Горох. Технічні умови» смітна домішка у гороху I класу може становити не більше

- a) 1 %;
- б) 2 %;
- в) 3 %;
- г) 4 %.

103. Відповідно до вимог ДСТУ 4523 : 2006 «Горох. Технічні умови» зіпсоване насіння у гороху I класу може становити не більше:

- a) 0,1 %;
- б) 0,2 %;
- в) 0,3 %;
- г) 0,4 %.

104. Відповідно до вимог ДСТУ 4523 : 2006 «Горох. Технічні умови» горох, який постачається консервній промисловості може містити смітної домішки не більше:

- a) 0,2 %;
- б) 0,3 %;
- в) 0,4 %;
- г) 0,5 %.

105. Відповідно до вимог ДСТУ 6019 : 2008 «Нут. Технічні умови» насіння, яке постачається для продовольчих потреб повинне мати вологість не більше ніж:

- a) 12 %;
- б) 13 %;
- в) 14 %;
- г) 15%

**Форма підсумкового контролю,
критерії оцінювання результатів навчання
та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни**

Оцінювання результатів навчання проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.258.01-00.2018 та Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.270.01-00.2020.

Підсумкове оцінювання результатів навчання в університеті здійснюється за єдиною 100-бальною шкалою. Оцінка здобувача вищої освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних та загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках).

Підсумкова оцінка з освітнього компоненту ВБ.1.7. «Стандартизація, управління якістю, сертифікація с.-г. продукції», підсумковою формою контролю за яким встановлено екзамен, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються) та оцінки, отриманої під час екзамену.

Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітнього компоненту складає 60 відсотків від максимально можливої кількості балів. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до підсумкового оцінювання, якщо під час семестру він: не досяг мінімального порогового рівня оцінки тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю; якщо під час семестру він набрав кількість балів, недостатню для отримання позитивної оцінки навіть у випадку досягнення ним на підсумковому контролі максимально можливого результату.

Оцінювання результатів навчання під час семестру включає оцінювання знань здобувача під час практичних занять, індивідуальної роботи, самостійної роботи і неформальної освіти. Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання завдань практичної роботи; повнота і правильність відповіді під час усного опитування та інших передбачених форм контролю. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання самостійної роботи та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується

відповідність напрямку та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, методичні рекомендації для практичних робіт та самостійної роботи здобувачів, індивідуальні завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2917>.

Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання екзамену.

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

Таблиця № 2

Форма контролю	Змістовий модуль (в балах)			Всього балів
	1	2	3	
Виконання практичних робіт	2	3	1	6
Опитування, індивідуальне завдання	5-3	5-3	5-3	15-9
Виконання завдань самостійної роботи	5-3	5-3	5-3	15-9
Колоквіум	5-3	5-3	5-3	15-9
Тестування	3-1	3-1	3-1	9-3
Написання тез доповідей, участь у конференції	-	-	-	10-5
Участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження	-	-	-	5-3
Всього за семестр	20-12	21-13	19-11	60-36
Крім того екзамен	-	-	-	40-24

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – екзамен

Таблиця №3

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	4 (добре)
64-74	D	3 (задовільно)
60-63	E	3 (задовільно)
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)

Здобувач вищої освіти має право скласти підсумковий семестровий екзамен (у письмовій формі) під час екзаменаційної сесії, до якої він допускається, якщо за виконання всіх контрольних заходів, передбачених протягом семестру, студент набирає 36 і більше балів. У цьому випадку оцінка за екзамен складається із суми балів, отриманих протягом семестру (36-60 балів), і балів, отриманих під час складання екзамену. При цьому здобувач вищої освіти може отримати на екзамені (24-40 балів). Якщо кількість балів отриманих на іспиті менше 24 балів, то здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку.

Здобувачі вищої освіти, що набрали впродовж семестру менше 36 балів (із можливих 60) до сесії не допускаються і автоматично отримують незадовільну оцінку. До складання екзамену такі здобувачі вищої освіти можуть бути допущені тільки після того, як наберуть необхідну кількість семестрових балів.

Здобувачі вищої освіти, що хворіли і мають відповідні довідки медичних установ або були відсутні з інших поважних причин і не могли брати участь у

контрольних заходах, проходять контроль під час спеціально встановлених додаткових занять за узгодженням з викладачами за графіком, що розроблює деканат факультету.

Якщо здобувач вищої освіти на екзамені отримує незадовільну оцінку, то він має право на одне перескладання викладачеві, друге перескладання приймає комісія, створена за вказівкою декана факультету. Якщо здобувач вищої освіти студент отримує незадовільну оцінку під час складання комісії, його відраховують з університету.

За будь-якої форми здобуття освіти оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти є ідентичним.

ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Букреєва О. С., Рибалко І. В. Основи стандартизації та оцінки відповідності : електронний навчальний посібник у схемах і таблицях. Харків : ХНАДУ, 2019. 76 с.
2. Гуменюк Г. Д. Стандартизація : навч. посіб. Херсон : Олді-плюс, 2020. 330 с.
3. Панченко М. О. Управління якістю: теорія та практика : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2019. 228 с.
4. Салавеліс А. Д., Павловський С. М. Стандартизація, метрологія та сертифікація : підручник. Одеса : Олді+, 2023. 212 с.
5. Стандартизація, метрологія, сертифікація та управління якістю : підручник / Л. В. Баль-Прилипка та ін. Київ : Компринт, 2017. 573 с.
6. Стойко І. І. Шерстюк Р. П. Стандартизація, сертифікація, метрологія : навч.-метод. посібник. Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя. 2021. 224 с.
7. Шаповал М. І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації : підручник. 3-є вид., перероб. і доп. Київ : ЄУФІМБ, 2016. 174 с.

Допоміжна література

1. Лозова Т. М. Сирохман І. В. Управління якістю та безпечністю харчових продуктів. Львів : ЛТЕУ, 2020. 435 с.
2. Метрологія, сертифікація і стандартизація : метод. реком. до виконання практичних занять здобувачів вищої освіти ступеня "бакалавр" спеціальності 193 "Геодезія та землеустрій" денної форми навчання / уклад. В. Г. Федорчук, Г. В. Каращук. Миколаїв : МНАУ, 2020. 125 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jsui/handle/123456789/7085>.
3. Пізінцалі Л. В., Александровська Н. І., Добровольський В. В. Метрологія, стандартизація, системи якості : практикум. Херсон : Олді+, 2019. 264 с.
4. Полякова Н. О. Метрологія і стандартизація : навчальний посібник. Київ : Фітосоціоцентр, 2015. 214 с.
5. Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти : посібник / С. В. Берзіна та ін. Київ : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 134 с.
6. Петровська М. А. Нормування якості довкілля : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 300 с.

Законодавчі акти

1. ДСТУ 1.1:2015. Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів (ISO/IEC Guide 2:2004, MOD). На заміну ДСТУ 1.1:2001 ; чинний від 2015-12-20. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2015. 48 с.
2. ДСТУ 1.2:2015. Національна стандартизація. Правила проведення робіт з національної стандартизації. На заміну ДСТУ 1.2:2003 ; чинний від 2015-12-20. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2015. 30 с.
3. ДСТУ 1.3:2015. Правила побудови, викладення, оформлення, погодження, прийняття та позначання технічних умов. На заміну ДСТУ 1.3:2004 ; чинний від 2015-12-20. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2015. 30 с.
4. ДСТУ 1.5:2015. Національна стандартизація. Правила розроблення, викладання та оформлення національних нормативних документів (ISO/IEC Directives Part 2:2011, NEQ). На заміну ДСТУ 1.5:2003 ; чинний від 2017-02-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2015. 104 с.
5. ДСТУ 1.7:2015. Національна стандартизація. Правила та методи прийняття міжнародних і регіональних нормативних документів (ISO/IEC Guide 21-1:2005, NEQ; ISO/IEC Guide 21-2:2005, NEQ). На заміну ДСТУ 1.7:2001 ; чинний від 2015-12-20. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2015. 30 с.
6. ДСТУ 1.8:2022. Національна стандартизація. Правила розроблення Програми робіт з національної стандартизації. На заміну ДСТУ 1.8:2015 ; чинний від 2023-01-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2022. 10 с.
7. ДСТУ 1.14:2015. Національна стандартизація. Процедури створення, діяльності та припинення діяльності технічних комітетів стандартизації. Чинний від 2016-06-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2015. 20 с.
8. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. На заміну ДСТУ 3008-95 ; чинний від 2017-07-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2015. 26 с.
9. ДСТУ 2681-94. Метрологія. Терміни та визначення. З Поправкою (ІПС № 8-96). Чинний від 1995-01-01. Вид. офіц. Київ : Держстандарт України, 1996. 30 с.

Інформаційні ресурси

1. Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості». URL: <http://uas.gov.ua/>
2. Укрметртестстандарт. URL: <https://www.ukrcsm.kiev.ua/index.php/en/>

Навчальне видання

**СТАНДАРТИЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ,
СЕРТИФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ**

Методичні рекомендації

Укладач: **Федорчук** Валентина Григорівна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 2,3

Тираж ___ прим. Зам. № ___

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 06.02.2024

